

Proti žalobě na vrácení zažalovaného obnosu namítl žalovaný, že požadovaná částka nebyla mu zapůjčena, nýbrž že ji dostal na konto 2% provise smluvené za zprostředkování prodeje hospodářství žalobcova, jež převyšuje zažalovanou částku. Prv ý s o u d uznal podle žaloby, vzav za prokázáno, že žádná provise za zprostředkování nebyla mezi žalovaným a žalobcem ujednána. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby částkou 164 Kč 76 h. D ů v o d y: Zprostředkovatel, i když dohodné nebylo smluveno, má nárok ne sice na dohodné v místě obvyklé, ale aspoň na přiměřenou odměnu. I když se vychází ze zjištění, že žalovaný žádné provise si neujednal, nutno přece odměnu v místě obvyklou mu přiznati. Žalovaný uplatňuje provisní pohledávku ve výši 1.640 Kč 24 h do celkové částky 70.512 Kč ve vyúčtování uvedené započítává hodnotu stodoly 4.000 Kč místo 3.500 Kč, takže konečná suma se sníží na 70.012 Kč. Obvyklá 2% provisní pohledávka žalovaného činí po připočtení uznané částky 65 Kč 1.465 Kč 24 h. Poněvadž pohledávka žalobcova bez odečtení provise žalovaného za prodanou krávu činí 1.630 Kč, je žalovaný povinen žalobci doplatit částku 164 Kč 76 h.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Není správný názor dovolání, že nárok žalovaného na provisi byl smlouvou vyloučen. Ani podle původního ujednání ze dne 25. května 1931 nezřekl se žalovaný vůči žalobci a jeho manželce nároku na odměnu za zprostředkování, pouze bylo smluveno, že od nich odměnu obdrží v jiné formě, měl mu totiž zůstatí celý přebytek nad 75.000 Kč. Když se však nemohlo za hospodářství žalobcovo utržiti 75.000 Kč, a žalovaný se souhlasem žalobcovým staral se dále o rozprodej jeho hospodářství za nižší cenu, pak už se zprostředkovací činnost nevyvíjela na základě onoho původního ujednání, které celé padlo, nýbrž na základě nového zmocnění uděleného mlčky konkludentními činy (§ 863 obč. zák.). Aby tato nová zprostředkovatelská smlouva mohla býti považována za bezúplatnou vůči žalobci a jeho manželce, bylo by bývalo nutno úplatu výslovně vyloučiti. Takové ujednání se však nestalo a také z okolností nelze bezpečně usouditi (§ 863 obč. zák.), že žalobce neměl od žalovaných obdržeti žádnou odměnu za své další zprostředkování. Pravému opaku nasvědčuje ta okolnost, že manželka žalobcova dne 13. června 1931 se žalovaným ujednala, že mu za zprostředkování — neuskutečněného ovšem — prodeje hospodářství na manžele H. společně se svým manželem zaplatí 2%. Náleží tedy žalovanému dohodné přiměřené a tím jest odměna ve výši 2% prodejní ceny, kterou pro případ prodeje H. sama manželka žalovaného uznala za přiměřenou.

Čís. 14822.

Úmluva spoluvlastníků o střídavé držbě společné věci za účelem dočasného užívání jest přípustná. Spoluvlastník může žalovati jiného spoluvlastníka jen o to, by mu vydal společnou věc do dočasného držení.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1935, Rv I 497/34.)

Žalobce, jenž koupil společně se žalovaným destilační kotel, tvrdí, že bylo ujednáno, že v používání kotle se bude střídati tak, že kdo bude páliť v kampani poslední, bude páliť v příští kampani první. Poněvadž tento případ pro žalobce nastal, domáhá se žalobou, by žalovaný, jenž si kotel od něho svémocně odebral a odpírá jej vydati, byl uznán povinným vydati mu jej do jeho domu na svůj náklad. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: V dojednání stran o střídavém užívání kotle jest spatřovati řádnou smlouvu pro obě strany závaznou, nikoli jen dohodu podle § 833 obč. zák. Jest proto správné stanovisko žalobce, že mu neměl býti kotel odnásen, pokud svoje pálení v sezoně neobstaral. Žalobní prosba, znějící na vydání kotle žalobci a na jeho dopravení žalovaným do domu žalobce na náklad žalovaného je však pochybenou v této své absolutnosti, ježto žalobce není sám výlučným vlastníkem a tudíž nemůže na žalovaném, jenž je spoluvlastníkem právě tak jako žalobce, žádati bezvýhradné vydání kotle patřícího oběma společně.

Něvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žaloba opřena jest o ujednání stran, že kotle budou střídavě užívati a že při příštím pálení, aby se ušetřilo na převážení kotle, bude vždy páliť ten, kdo minule páliť poslední. Takové ujednání mezi spoluvlastníky o střídavé držbě společné věci za účelem dočasného užívání věci jedním ze spoluvlastníků jest přípustné. Ať již toto ujednání se považuje za ujednání podle § 833 obč. zák. nebo za zvláštní smlouvu upravující střídavé užívání, jest jisto, že při tomto ujednání mohl by se žalobce domáhati toho, aby destilační kotel byl jemu ve smyslu ujednání jako tomu ze spoluvlastníků, který v roce 1933 posledně páliť, odevzdán do dočasné držby za účelem užití ho k pálení. Nemůže se však domáhati toho, aby kotel byl mu odevzdán bezvýhradně, neboť jako spoluvlastník nemůže takto bezvýhradně vindikovati kotel pro sebe tak, jako výhradný vlastník proti osobě třetí, které by příslušelo ke kotli právo slabší, než právo vlastnické. Žalobní prosba formulována jest pouze na bezvýhradné vydání kotle a dopravení jeho na náklad žalovaného do domu žalobce, aniž obsahuje dodatek naznačující, že vymáháno jest odevzdání kotle do ujednané dočasné držby a dočasného užívání společné věci. Správně rozpoznal odvolací soud, že žalobní prosba v této své absolutnosti je pochybná. Věcně vadné žalobní žádání, neplynoucí ze skutkového přednesu žaloby, jest důvodem k jejímu zamítnutí (srovnej rozh. 12340 sb. n. s.).

Čís. 14823.

K § 1487 obč. zák.

Promlčecí lhůta nároku na zrušení kupní smlouvy pro zkrácení přes polovinu ceny obecné počíná se dnem uzavření kupní smlouvy. Lhostejno, zda prodatel prodanou věc dosud drží.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1935, Rv I 780/34.)

Stejně sb. n. s. čís. 2813.